

Lesson 30

Magkasuwa' Nabi Musa duk Tuhanin!

Paglappas 3,4

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimmatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”.

Si lesson dehelluhin kitete bang sa'ingge sinigpitan me' tubu' Nabi Ibrahim, hātinen me' bangsa Isra'elin, we' sultan Misirin, pegge' hinangne siye banyaga' duk pinalubagan siye manamal. Saguwa' tabatsate isab we' “*pesōng paminasade bangsa Isra'elin, pesōng isab siye magka'ekka. Pesōng isab siye palatag si tibu'ukan lahat miya'an. Hangkan hep tinalew manamal me' bangsa Misirin.*” (Paglappas 1:12) Ujudnen dina'ak we' sultan Misirin we' kēmon anak lella bangsa Isra'elin behu inanakan subey tinimanan dem bohe' Nil duk siye matey.

Saguwa' mas pesōng balakatan Tuhanin amban Seyitanin (pegge' amban Seyitan hep po'on pikilan sultanin) bu maggara' ne Tuhanin ngaganti'an mala'at hininang we' sultanin. Bakas tabatsate we' niya' takasuwa' we' anak sultan dendehin dembuwa' nakanak bangsa Isra'el dem tempipi' pagampung dem bohe'. Ma'ase' anak sultanin si nakanakin duk hinangne iye di anakne, ēanne iye si **Musa**. Hangkan Nabi Musa, kasuligannen si luma' sultanin – bu sultanin, iye mabaya' maka'atan me' a'a Isra'elin! Lalem kata'u Tuhanin bu maggara' ne iye we' Nabi Musa inin iye mangelekkat me' bangsa Isra'elin amban antanan sultan mala'at inin. Pag ampatpū' tahun ne umul Nabi Musahin, lahi iye amban sultan Misirin pegge' kabaya'annen pinapatey Nabi Musa. Dem ampatpū' tahun la'i Nabi Musa dem lahat kapaslangan bulak lunglun. Maganda iye la'i duk magipat iye me' panenan bili-bili meto'anen.

Manjari, la'uste bi ne istori inin duk kata'uhante **bang sa'ingge Tuhanin pabagala pu Nabi Musa** supaya iye tada'akne pī si sultan Misirin duk supaya bo'one me' bangsa Isra'elin paluwas amban lahat Misir. Batsate si Kitab Tawrat dem jūd Paglappas kapitulu tellu.

Pa'in Kitabin:

(Paglappas 3) ¹ Dembuwa' ellew la'i si Musa magipat me' bili-bili meto'anen si Jetro, imam si lahat Midiyan miya'an. Tinuranan we' ne me' bili-bilihin pī si dembiya'an lahat toho' manamal tampal seddepan. Bu tekka iye la'i si Punu Horeb, iye punu Tuhanin. ² **Pag la'i si Musa, bessuwang paguwa' si iye mala'ikat Tuhanin dem kayat ebbut. Ebbut miya'an la'i si tengnga' po'on kayu-kayu.** Pag payam si Musa asal kayat po'on kayu-kayuhin saguwa' ga' kakan ebbutin kayu-kayuhin. ³ Pa'in si Musa si dinen, “Tiya' ku dahu' pī la'i masti'an maka'ulali' miya'an. We'ey managhā' ga'i kakan ebbut po'on kayu-kayu miya'an.”

⁴ Pag kite Tuhanin si Musa patudju hap pī, ngalingan Tuhanin amban tengnga' po'on kayu-kayuhin. “O Musa,” pa'inne, “Musa”. Nambung si Musa, pa'inne, “Oy?” ⁵ “Da'a kew patapit pitu,” pa'in Tuhanin. “Luwasanun tehompā'nu iyan pegge' bulak panenggehannu iyan bulak sutsi hinalli'an si aku,” pa'inne. ⁶ Pa'in Tuhanin isab, “**Aku Tuhan sinumba we' kapapu'annun, Ibrahim duk si Ishak duk si Yakub.**” Inelligen we' si Musa luwenen duk tanganne pegge' tinalew iye mayaman Tuhanin. ⁷ Manjari pa'in Tuhanin si iye, “**Bakas takiteku ne kabinasahan me' a'akun la'i si lahat Misir.** Takaleku pagtāringde hawa panigpit siye we' me' magmanda si siyehin. Kuwe'itu asipku ne me' kasigpitanden. ⁸ Duk duwa'i ku pitu maluwas siye amban antanan bangsa Misirin. Bo'oku du siye paluwas amban lahat Misir miya'an harap pī si lahat hāp duk luha. Lahat miya'an penno' we' bayu'-bayu'an kinakan hāp. Me' kabangsahan maglahat mala'ihin me' bangsa Kana'an.... ⁹ Umabut ne si aku tabang pināku me' bangsa Isra'elin duk takiteku panigpit siye we' bangsa Misirin. ¹⁰ Na, pī ne kew. Da'akte kew pī si sultan Misirin ngakahan iye we' subey bo'onu me' a'akun, bangsa Isra'elin, paluwas amban lahat Misir.”

¹¹ Saguwa' pa'in si Musa si Tuhanin, “We' sine ku, we' aku subey ne pī si sultan Misirin duk bo'oku me' bangsa Isra'elin paluwas amban lahat Misir?” ¹² Pa'in Tuhanin, “Tuhutante du kew. Duk inin subey tanda'nen we' aku du te'ed manganda'ak ka'u mapihin: **Bang ubus ne bo'onu paluwas me' a'ahin amban lahat Misir, numba ka'am si Tuhan tu'u si punu inin.**” ¹³ Pa'in si Musa si Tuhanin, “Bang upama ku pī si me' a'a Isra'el duk pa'inku si siye, ‘Dina'ak ku pitu si ka'am we' Tuhan kapapu'anbin,’ ubus bu kaw pa'inde si aku, ‘Sine ēnnen?’ Na, ine subey sambungkun?” ¹⁴ Pa'in Tuhanin pu si Musa, “**AKU asal AKU.** Inin subey sambungnun si me' a'a Isra'elin: ‘AKU, iye manganda'ak aku mapitu si ka'amin.’” ¹⁵ Pa'in Tuhanin isab pu si Musa, “Akahanun me' a'a Isra'elin, ‘TUHAN Maniya'in,

Tuhan pagtuhanan we' me' kapapu'anbin Ibrahim, si Ishak duk si Yakub – iye bakas manganda'ak aku mapitu si ka'amin!' Inin ēnkun salama-lama!"

Amban me' pina'in we' Tuhanin amban diyalem po'on kayu-kayu makayatin mala'i si Punu Horebin, niya' makajari ta'ayate **ampat bayu' sabab Tuhanin – kaw pe niya' seddili.**

1.) Ka'issa' ta'ayate we' **sutsi** Tuhanin! Pag takite we' Nabi Musa kayat po'on kayu-kayu ma'eggasin, ulali' iye duk patapit iye masti'anne. Ubus takalene suwala Tuhanin missā si iye. Migpid Nabi Musa hawa talewnen bu ga' iye makatawakkal mayam. Ine jānnen hangkan Nabi Musa tinalaw? Pegge' nengge iye la'i si pala'ihan Tuhanin – Masutsihin! Inakahan Nabi Musa we' Tuhanin sabab sutsinen pag pa'inne: *“Da'a kew patapit pitu. Luwasanun tehompa'nu iyan pegge' bulak panenggehannu iyan bulak sutsi hinalli'an si aku!”*

Bugtu', Tuhan mapabagala pu Nabi Musa diyalem kayat ebbutin, **sutsi**. Mabaya' Tuhanin we' kata'uhan kēmon a'a we' sutsi iye. Sabab mala'ikat manengge si pala'ihan Tuhanin pa'in Kitabin: *“Ga' niya' halihande missā ellew-sangem, pa'inde: ‘Sutsi iye. Sutsi iye. Asal sutsi Tuhan Mabalakatanin. Tuhan iye ga'i pinda kemuwe awwal tagna'ley sampay kuwe'itu duk sampay salama-lama.’”* (Pinakita'u 4:8) Kilale mala'ikatin we' sutsi Tuhanin. Ka'am, mapakale ellew inin, kilalebi ke we' sutsi Tuhanin?

Mikil-mikil ne kite bi dahu' bang ine hātinen. Bakas takaletē bi ne si me' lesson dehelluhin we' sabab sutsi Tuhanin pinatahala' Apu' Adam duk Sitti Hawa amban likus mala'i si Edenin pag ubus siye magduse. Pegge' sutsi Tuhanin hangkan ga' teyima'ne me' sinōngan si Kabilin. Sabab sutsinen isab hangkan pagmulane me' a'a masa Nabi Nuhin dem lasey mahadjehin. Paturul isab si miya'an pinaglalingu we' Tuhanin bissāhan me' a'ahin duk kanat-kanatne me' a'a Babilon manguntarahan Tuhanin. Masa Nabi Ibrahimin isab, sabab sutsi Tuhanin inulanan we' ne duk ebbut meyilang me' a'a Sodom masinna si hinangande mala'atin.

Sampay ellew inin me' a'a ma'ekkahin ga'i magmātabat si Tuhan we' sutsi iye. Ga'i tasabutde bang sine Tuhanin. Ga'i takilalede we' ga' te'ed niya' la'at-la'atne. Kitete iyan si hinanganden we' magduse siye duk sinna pe siye si hinanganden. Kitete isab we' ga'i du importante si me' a'ahin we' sutsi Tuhanin. Pagāgamaden amban luwasan hadja, kuwe' hadja siye magasek semmek. Saguwa' ga'i du payamande dem Kitab bang ine mato'o amban Tuhanin. Ekka me' a'ahin ta'atde ēn Tuhanin binakbat hadja. Ta'atde ēn Tuhanin bu ga'i te'ed tapikilde me' pina'inden, pa'inde: *“Bismillah”*, atawa *“Insha Allah”*, bu iye mato'ohin, tala amban pikilanden bang ine kabaya'an Tuhanin. Kitete isab we'

ga'i tantu tasabut a'ahin we' sutsi Tuhanin sabab suleyande magpakite we' hāp siye duk bentel siye si matahan Tuhan amban di hinanganden, saguwa' ga'i siye neyima' lān minemes we' Tuhanin supaya siye bentel si matahanne. Me' sinduwehin tapikilde we' sutside diden si matahan Tuhan pegge' tiggel siye muwase atawa balik-balikde pangampunden atawa magpandi-pandi atawa magayil. Saguwa' kitete pasti' dem Sulat me' Kanabihanin, we' ga'i kaduhulan **Tuhan Masutsihin** si hinangan me' a'a sa miya'an kuwe' amban luwasan hadja, kabaya'annen we' sutsi a'ahin amban diyalem. Me' bagayku, sutsi Tuhanin! Hangkan pa'inne pu si Nabi Musa, *“Luwasanun tehompa'nu iyan pegge' bulak panenggehannu iyan bulak sutsi.”*

2.) Manjari, bang tapikilte sabab me' bakas pina'in we' Tuhanin pu Nabi Musa amban dem po'on kayu-kayu makayatin, tasabutte we' Tuhanin duma'in hadja sutsi, saguwa' **kapangandelan** isab iye! Takalenu ke bang ine pina'in Tuhan pu Nabi Musahin tagna'nen? Pa'inne, *“Aku Tuhan pagtuhanan we' kapapu'annun, Ibrahim duk si Ishak duk si Yakub.”* (Paglappas 3:6) Me' bissā inin subey mekekēg atey sesuku mabaya' patapit si Tuhan duk sinna magtuhut duk iye. Tuhanin, Masutsihin, iye bakas ngajanji' pu Nabi Ibrahimin, si Ishak, duk si Yakub. Tuhanin Kapangandelanin; ga'i te'ed lebbahanne atawa buddihanne bagaynen! Bisan ne palabey hatusan tahun, ga' bakas takeyipatne me' bakas janji'ne pu Nabi Ibrahimin, si Ishak, duk si Yakub duk tubu'den.

Bang ka'u, sa'ingge? Tasabutnu ke we' kapangandelan Tuhanin? Magtuhut ne ke kew duk Tuhan, iye bakas mamissā pu Nabi Ibrahim, si Ishak duk si Yakubin? Importante panilew inin para si kēmon mabaya' sinna te'ed tu'u si dunya inin duk si ahilat. Duma'in tinilewkun bang niya' ke āgamanu! Pegge' bang tuhutte panganda'akan āgamahin, duma'in iyan mekebentel kite si matahan Tuhan. Panilewkun inin: Magtuhut ke kew duk Tuhanin? Kahagad ke kew si lapal sabab lān katimbunan bakas minemes we' Tuhanin? Tasabutnu ke we' magbidda' manamal bang kite nuhut **āgama** duk bang kite **magtuhut** duk Tuhanin?

Kuwe'itu banes manamal āgama tu'u si dunya. Upama bang si lahat Brazil, pa'inde we' niya' labi empat ngibu āgama duk grupu āgama! Empat ngibu āgama?! Meke'ulali' du! Niya' ke empat ngibu tuhan? Atawa niya' ke empat ngibu lān patudju si Tuhan? Duma'in! Pa'in Kitabin: *“Dembuwa' du hadja Tuhanin duk dembuwa' du isab hadja mapasellet si Tuhan duk manusiya'in maghāp siye”* (1 Timoteo 2:5) Na, we'ey niya' ibuhan āgama duk ibuhan grupu āgama si dunya kuwe'itu? Iye jānnen pegge' me' ekkahin si me' tubu' Apu' Adamin, ga'i tapikilde po'on mabennal bakas pangurung Tuhan pu Nabi Ibrahim, si Ishak duk si Yakubin. Ga'i kata'uhande sabab me' janji' Tuhan pu Nabi Ibrahim duk tubu'nen sabab Mapaselletin. Mapasellet inin subey pitu si dunya

nimbul me' tubu' Apu' Adamin amban legga duk antanan dusehin. Ga'i kata'uhande Lapal amban Tuhan mangga'i mapindahin. Ga'i kata'uhande **Kapangandelanin**.

3.) Niya' pe seddili pinakitehan we' Tuhanin pag pabagala iye pu Nabi Musa dem kayat ebbut si po'on kayu-kayuhin. Pakitehanne isab **ase'nen**. Tuhanin duma'in hadja Masutsihin duk Kapangandelanin, saguwa' **Mama'ase'in** du isab iye. Iye jannen hangkan pa'in Tuhanin pu Nabi Musa sabab me' a'a Isra'elin,

“Bakas takiteku ne kabinasahan me' a'akun la'i si lahat Misir. Takaleku pagtāringde hawa panigpit siye we' me' magmanda si siyehin. Kuwe'itu asipku ne me' kasigpitanden. Duk duwa'i ku pitu maluwas siye amban antanan bangsa Misirin. Bo'oku du siye paluwas amban lahat Misir miya'an harap pi si lahat hāp duk luha...”
(Paglappas 3:7,8)

Ine jannen hangkan maggara' Tuhanin maluwas me' a'a Isra'elin duk papine siye si lahat hāp? Pata' ke me' a'a Isra'elin ka'ase'an we' Tuhanin? Pesōng ke siye hāp amban bangsa sinduwehin? Duma'in du! Na, ine jannen hangkan maksud Tuhanin paluwasne siye duk ledjiki'anne siye sa miya'an? Iye jannen pegge' kapangandelan iye duk ma'ase' iye. Pa'in Kitabin hep: *“Takale Tuhanin pagtāringden manjari ta'essebne pagjanji'ande duk Ibrahimin duk si Ishakin duk Yakubin. Pinayaman we' Tuhanin pagsandal bangsa Isra'elin duk pinakale siye we' ne [hātinen, ma'ase' iye si siye].”* (Paglappas 2:24,25) Awe', **ma'ase'** du Tuhanin!

4.) Manjari, niya' pe seddili sabab Tuhanin makajari ta'ayate dem istori sabab po'on kayu makayatin. Bakas takalet we' Nabi Musa tilewne Tuhanin bang sine ēnnen. Makajari ke ēnante bang sa'ingge Tuhan ma'ellum salama-lamahin bang ta'atte dembuwa' ēnnen? Tuhan inin langkew manamal duk sutsi, kapangandelan duk ma'ase'; Tuhan inin ga'i makajari takite we' manusiya' duk matade; Tuhan inin bakas magpapanjari kēmon-kēmonin, kitene kēmonin, kata'uhanne kēmonin, duk makajari tahnangne kēmonin --- **Sine ēnnen?** Niya' magpikil we' ēn Tuhanin *“Tuhan”* hadja, atawa *“Allah”*. Bugtu', Tuhan du Tuhanin. Saguwa' *Tuhan* duma'in **ēnnen**. Tuhanin – asal iye du. Bang aku, manusiya' ku, saguwa' duma'in ēnkun *Manusiya'*. Kēmon kite bi niya' ēnte bu me' sinduwehin kata'uhande we' iyan ēnten. Sine **ēn Tuhanin?** Ine sambung Tuhanin pu Nabi Musa? Batsate balik. Pa'in Tuhanin pu Nabi Musa,

“AKU asal AKU. Inin subey sambungnun si me' a'a Isra'elin: ‘AKU, iye manganda'ak aku mapitu si ka'amin.’” Pa'in Tuhanin isab pu si Musa, *“Akahanun me' a'a Isra'elin, ‘TUHAN Maniya'in, Tuhan pagtuhanan*

we' me' kapapu'anbin Ibrahim, si Ishak duk si Yakub – iye bakas manganda'ak aku mapitu si ka'amin!' Inin ēnkun salama-lama!"
(Paglappas 3:14-15)

Sine ēn Tuhanin bu pina'in we' ga' niya' tagna'anne duk ga' niya' tamananne? Bakas takalenu ke? Iye inin: **TUHAN Maniya'in!** Diyalem Kitab Masutihin hatusan me' ēn duk gellal Tuhanin ginuna we' me' nabihin. Saguwa' ēn TUHAN Maniya'in, daran ginuna amban me' sinduwehin – labi min ennem ngibu duk lime hatas! Tuhanin du TUHAN Maniya'in, Salama-lamahin iye “AKU”, bakas iye, kuwe'itu iye du, duk si sinōng masi du iye maniya'in – salama-lama! Iye du Maniya'in Salama-lama! Ga' niya' tagna'anne. Ga' niya' tamananne. Ga' niya' limitne. Ga' niya' epangne. Iye hadja dendangan maniya'in sabab di balakatnen! Me' addatnen masaley duk addatnen kuwe'itu, sali' du, sa miya'an du iye salama-lama. Ga'i iye pinda. TUHAN Maniya'in ēnnen!

Me' bagayku mapakalehin, kata'uhannu ke **TUHAN Maniya'in?** Takilalenu ke we' **sutsi** iye? Sinna ke kew we' **kapangandelan** iye? Teyima'nu ne ke **ase'nen?** Kahagad ke kew si Lapalnen? Magtuhut ne ke kew duk Tuhan pagtuhanan we' Nabi Ibrahim, si Ishak duk si Yakubin? Kata'uhannu ke TUHAN Maniya'in bakas mamissā pu Nabi Musa amban dem po'on kayu-kayu makayatin?

Hāp isab bakas pakale kew ellew inin. Bang amban kahandak Tuhanin du, pala'us kite bi si istori sabab Nabi Musa si lesson mapaturulin. Kitete du we' dina'ak iye we' Tuhanin pī si sultan Misir, bu la'at sultan iyan.....

Karayaw iledjiki'an kew sasangnu mikil-mikil sabab me' bissā bakas pina'in we' Tuhanin pu si Nabi Musa:

“AKU asal AKU!....AKU TUHAN Maniya'in!.... Inin ēnkun salama-lama!” (Paglappas 3:14,15; 6:2)

Wassalam